

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 7/2026

Hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot 2024

Pirkko Söderkultalahti, Mika Rahikainen ja Ella Hellström

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 7/2026

Hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot 2024

Pirkko Söderkultalahti, Mika Rahikainen ja Ella Hellström

Viittausohje:

Söderkultalahti, P., Rahikainen, M. & Hellström, E. 2026. Hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot 2024. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 7/2026. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 21 s.

Pirkko Söderkultalahti ORCID ID, <https://orcid.org/0000-0003-2725-1590>

Mika Rahikainen ORCID ID, <https://orcid.org/0000-0002-1516-2868>

Ella Hellström ORCID ID, <https://orcid.org/0009-0009-0823-063X>

ISBN 978-952-419-153-1 (Verkkójulkaisu)

ISSN 2342-7639 (Verkkójulkaisu)

URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-419-153-1>

Copyright: Luonnonvarakeskus (Luke)

Kirjoittajat: Pirkko Söderkultalahti, Mika Rahikainen ja Ella Hellström

Julkaisija ja kustantaja: Luonnonvarakeskus (Luke), Helsinki 2026

Julkaisuvuosi: 2026

Kannen kuva: Markku Saiha/Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry.

Tiivistelmä

Pirkko Söderkultalahti¹, Mika Rahikainen¹ ja Ella Hellström²

¹ Luonnonvarakeskus, Latokartanonkaari 9, 00790 HELSINKI

² Luonnonvarakeskus, Luonnonvarat, Kulttuurikuja 1, 20800 TURKU

Suomen kaupallisen kalastuksen saalis mereltä oli 72 miljoonaa kiloa vuonna 2024. Saaliin tuottaja-arvo oli lähes 36 miljoonaa euroa. Merialueella harjoitti kaupallista kalastusta 930 kalastajaa (luonnollista henkilöä tai yritystä). Kalastajista 168 ilmoitti kärsineensä hylkeiden aiheuttamista saalismenetyksistä. Kalastajat ilmoittivat hylkeiden vaurioittaneen 148 tonnia pyydyksessä ollutta kalaa vuonna 2024. Siitä oli silakkaa 96 tonnia, siikaa 18 tonnia, kuhaa 11 tonnia, kuoretta 9 tonnia, ahventa 5 tonnia, lohta 4 tonnia, sekä muita lajeja 5 tonnia. Kalastajien ilmoittama hylkeiden vahingoittama kalan määrä oli 14 tonnia suurempi kuin edellisenä vuonna. Vahinkoja raportoitiin eniten (112 tonnia) Selkämeren-Merenkurkun alueelta, jossa kalastusta on eniten.

Merimetsojen aiheuttamia saalisvahinkoja ilmoitti 50 kalastajaa. Ilmoitusten mukaan merimetsot turmelivat 34 tonnia kalaa, 11 tonnia enemmän kuin edellisenä vuotena. Siitä oli silakkaa 14 tonnia, kuoretta 11 tonnia, ahventa 8 tonnia sekä muita lajeja yhteensä 700 kiloa. Vahinkoja koettiin eniten, 21 tonnia, Selkämeren-Merenkurkun alueella, Saaristomeren-Ahvenanmeren alueella 9 tonnia, Suomenlahdella 2 tonnia ja Perämerellä 1,4 tonnia.

Kalastajien ilmoittamien saalisvahinkojen määrä on vähentynyt tarkastelujaksolla 2010–2024, mutta myös kalastuksen määrä on vähentynyt. Läheskään kaikki kalastajat eivät pystyneet arvioimaan saalisvahinkojen määrää omissa pyydyksissään. Sanallisesti kuvailtujen saalisvahinkojen määrä arvioitiin olettaen, että ne olivat samansuuruiset kuin samassa pyyntiruudussa ja samalla pyyntimuodolla kalastaneilla vahinkomäärän ilmoittaneilla kalastajilla keskimäärin.

Merialueen kaupalliselle kalastukselle aiheutuneiden saalisvahinkojen todellista määrää ei ole arvioitu. Saaliille aiheutuneiden vahinkojen ilmoittaminen on vapaaehtoista, ja on mahdollista, että kalastajien ilmoitusaktiivisuus on muuttunut, tai siinä on ajallista ja alueellista vaihtelua. Vahingoitetusta kalasta ei aina jää pyydykseen selvästi havaittavia jäännöksiä.

Sen lisäksi, että hylkeet vaurioittavat saalista, ne myös aiheuttavat pyydysvahinkoja ja saattavat aiheuttaa muutakin haittaa kalastukselle, kuten läsnäolollaan karkottaa kaloja. Hylkeet voivat pakottaa kalastajan keskeyttämään tai lopettamaan kalastuksen, jolloin saalisvahinkoja ei aiheudu, vaikka kalastukselle aiheutunut haitta voi olla suuri.

Saalista ja pyydyksiä vahingoittavien eläinten lisäksi kaupallisen kalastuksen kannattavuuteen, saaliisiin ja pyyntiponnistuksen määrään vaikuttavat muutkin tekijät. Niitä ovat esimerkiksi vaihtelut markkinatilanteessa ja kalan tuottajahinnassa, kalakantojen runsaudessa sekä kalastuskustannuksissa.

Tietopohjan kattavuuteen liittyvien ongelmien ja saalisvahinkojen arvioinnin vaikeuden vuoksi tuloksiin liittyy epävarmuuksia, jotka on syytä huomioida tulosten jatkokäytössä.

Asiasanat: hylje, halli, harmaahylje, kaupallinen kalastus, merimetso, saalis, vahingot

Sisällys

1. Johdanto	5
2. Kaupallinen kalastus merellä 2024	9
3. Kaupallisten kalastajien ilmoittamat hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot vuonna 2024	10
4. Kaupallisten kalastajien ilmoittamat hylkeiden aiheuttamat saalisvahingot vuosina 2010–2024	14
5. Aineisto ja menetelmät	17
5.1. Tulosten luotettavuus	18
5.2. Tietojen saatavuus.....	19
Viitteet.....	20

1. Johdanto

Merialueellamme elää kaksi hyljelajia; halli eli harmaahylje, joka on levittäytynyt koko Itämeren alueelle sekä pienikokoisempi Itämeren norppa, jonka pääesiintymisaluetta ovat Pohjanlahden ja Suomenlahden perukat.

Harmaahylkeiden määrä on kasvanut 20 viime vuoden aikana Itämerellä keskimäärin vajaat 5 prosenttia vuodessa ja Suomen merialueella noin 4 prosenttia vuodessa. Vuonna 2024 lentolaskennoissa nähtiin Suomen merialueella noin tuhat harmaahyljettä vähemmän kuin edellisenä vuonna eli runsaat 17 500 hallia. Viitenä peräkkäisenä vuonna laskennoissa on havaittu 17 000–18 000 yksilöä (Luonnonvarakeskus 2025), eikä laskentojen vuosittainen vaihtelu anna viitteitä kannan pitkäaikaisen kasvutrendin kääntymisestä.

Ruotsin luonnonhistoriallisen museon otantaan perustuvan arvion mukaan Perämeren norppakanta kasvoi keskimäärin vajaat 5 prosenttia vuodessa 2010-luvun alkupuoliskolle saakka. Sen jälkeen laskentojen vuosittainen tulos on vaihdellut voimakkaasti laskentaolosuhteiden vaihtelun vuoksi. Vuoden 2024 arvion mukaan Perämerellä oli runsaat 8 200 norppaa. Se oli huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta ei välttämättä kerro kannassa tapahtuvista muutoksista, vaan laskennan aikaisista jääolosuhteista (Luonnonvarakeskus 2025).

Hylkeiden kalastukselle aiheuttamat vahingot muodostuvat menetetyistä saaliista ja rikkoutuksista pyydyksistä. Merimetsot puolestaan aiheuttavat vahinkoja lähinnä saaliille. Monet kalastajat ovat reagoineet vahinkoa aiheuttavista eläimistä johtuviin ongelmiin vaihtamalla pyyntialueita, kalastuksen kohdelajeja, kalastustapoja ja -pyydyksiä tai keskittyneet jalostukseen ja suoramyyntiin. Osa on lopettanut kalastuksen sen kannattavuuden heikennyttyä (Salmi ym. 2022).

Hylkeiden aiheuttamia vahinkoja on yritetty estää muun muassa kehittämällä ja ottamalla käyttöön hyljekarkottimia. Vedenalaisia ääniä tuottava karkotusmenetelmä on osoittautunut tehokkaaksi etenkin lyhytaikaisessa käytössä. Karkottimien käyttö sekä verkko- että rysäpyynnissä vähentää pyydysvaurioita, jolloin kalastajien aikaa säästyy korjauksilta ja käynneiltä pyydyksillä pienten saaliiden aikana. Näin saavutetaan myös ajansäästöä ja vähennetään polttoaineen kulutusta (Suuronen ym. 2024). Torjuntakeinot vaihtelevat mm. pyyntimenetelmän mukaan. Esimerkiksi silakan kaupalliseen kalastukseen ei juuri ole tarjolla menetelmiä vaikutusten vähentämiseksi hyljekantojen rajoittamista lukuun ottamatta (Hellström ym. 2025).

Valtakunnallisissa innovaatio-ohjelmien puitteissa käynnistetyissä hankkeissa kehitetään muitakin uusia lähestymistapoja hylkeiden käyttäytymisen seurantaan ja haittojen hallintaan. Hankkeissa tuotetaan tietoa hylkeiden liikkeistä ja käyttäytymisestä. Tämä tarjoaa tärkeää taustaa myös tehokkaampien karkotusratkaisujen suunnittelulle ja optimoinnille. Loppuvuodesta 2025 tarjottiin ensimmäistä kertaa myös maksutonta hyljekarkotinkoulutusta, joka toteutettiin Kalatalouden Keskusliiton ja Luken yhteistyönä.

Kaupallisten kalastajien ilmoittamien hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien saalisvahinkojen määrä ja arvo esitetään kalalajeittain ja kalastusalueittain Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) aluejaon mukaan (Kuva 2). Tulokset perustuvat kalastajien määräaikoina tekemiin saalisilmoituksiin, joissa kalastajat voivat saalistietojen lisäksi vapaaehtoisesti ilmoittaa vahingoittuneen tai muusta syystä hylätyn kalan määrän. Ilmoituksissa eritellään hylkeiden tai merimetsojen vaurioittaman, muusta syystä hylätyn tai alamittaisen kalan määrä.

Pyydysten ja saaliskalojen vauriot ovat usein konkreettisesti arvioitavissa. Hylkeiden ja merimetsojen saalistus voi vaikuttaa kalakantoihin (Östman ym. 2013, Hansson ym. 2018, Venerranta ym. 2020), mutta kalakannan runsauden tai elinalueiden muutoksista elinkeinolle koituvat vaikutukset ovat useimmiten epäsuoria ja niiden merkitys kiistanalaista. Sen sijaan merimetsan kalastukselle aiheuttamat suorat vaikutukset voidaan tietyissä olosuhteissa osoittaa empiirisesti. Kameraseurantaan perustuvan tutkimuksen mukaan merimetsot vierailevat rysäpyydyksillä säännöllisesti ja saalistavat niihin kertyneitä kaloja, mutta vahinkojen suuruus vaihtelee merkittävästi kalastajan käyttämän pyydystyyppin ja paikallisen merimetsopopulaation mukaan. Avoimissa kelluvissa rysissä saalismenetykset voivat olla huomattavia, kun taas upotetuissa ja katetuissa pyydyksissä menetykset jäävät vähäisemmiksi merimetsan aiheuttamien vahinkojen osalta (Westerbom ym. 2025).

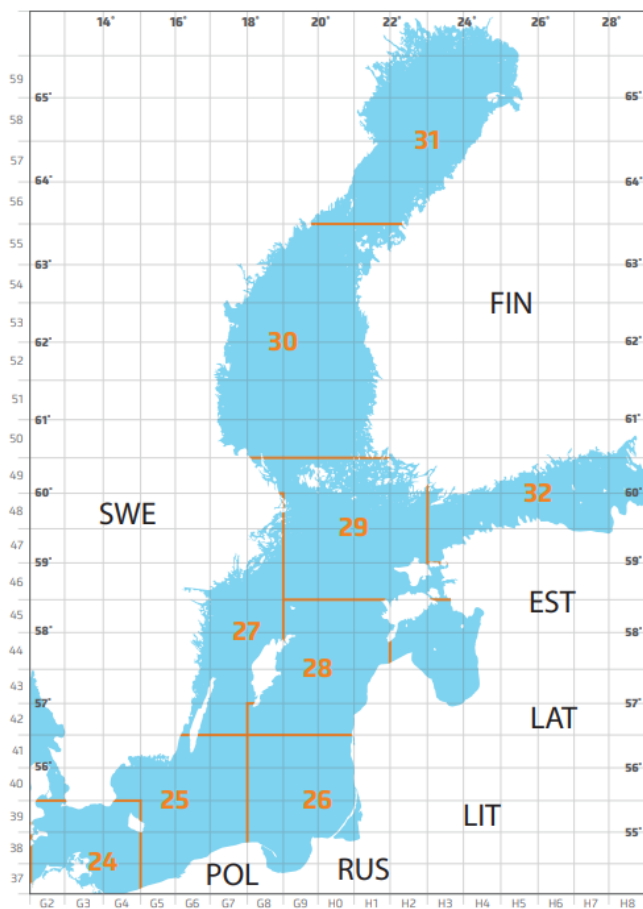
Itämeren ekosysteemi on jatkuvassa muutoksessa. Rehevöityminen muokkaa eläin- ja kasvilajien elinympäristöjä ja lajien runsautta esimerkiksi syvien alueiden happipitoisuuden, veden sameuden ja ranta-alueiden liettymisen välityksellä. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat yhä voimakkaampia – Itämeren lämpötila nousee, jääpeitteinen aika lyhenee, suolaisuus pienenee ja tuotanto kasvaa, jolloin vaikutus on koko ravintoverkon laajuinen. Kalastus ja metsästys vaikuttavat eläinpopulaatioihin. Suomessa merihylkeistä maksettiin tapporahaa 1970-luvun puoliväliin saakka. Ympäristömyrkyt edesauttoivat hyljekantojen romahtamista. Sittemmin merihylkeet rauhoitettiin metsästykseltä, ja ympäristömyrkkypitoisuudet pienenivät tehostaen hyljepopulaatioiden toipumista. Runsaasti kalaravintoa, kuten ulkosaaristoon rehevöitymisen myötä levittäytyntä särkeä, tarjoavat alueet ovat mahdollistaneet merimetsan kannankasvun. Tämän seurauksena Itämeren ekosysteemin muutokset heijastuvat voimakkaasti myös ihmistoimintaan, erityisesti kalastukseen.

Kalastajilla ja muilla vesialueiden käyttäjillä on monin osin yhteiset intressit, kuten rehevöitymisen kielteisten vaikutusten hillitseminen, kalakantojen heikkenemisen ehkäisy sekä hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien taloudellisten menetysten torjuminen. Näiden tekijöiden vaikutukset ovat laaja-alaisia ja osin vaikeasti hallittavia, ja käytävissä olevat lieventämiskeinot ovat rajallisia. Erityisesti hylkeisiin ja merimetsoihin liittyvät konfliktit ovat kärjistyneet paikoin merkittäviksi, ja niitä pidetään paitsi Manner-Suomen puoleisilla merialueilla, myös Ahvenanmaalla yhtenä kalastuselinkeino keskeisimmistä haasteista, sillä ne heikentävät saaliita, vahingoittavat pyydyksiä ja lisäävät kalastuksen kustannuksia (Svels ym. 2025).

Saalisvahinkoja koskevia tuloksia tarkasteltaessa on lisäksi syytä huomioida, että merialueen kaupallisen kalastuksen toimijarakenne on muuttunut tarkastelujaksolla 2010–2024. Kaupallisten kalastajien määrän väheneminen merkitsee, että hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot kohdistuvat yhä pienempään kalastajajoukkoon. Tämä muodostaa keskeisen taustatekijän arvioitaessa saalisvahinkojen merkitystä elinkeinolle ja tulosten vertailtavuutta ajassa.

Kuva 1. Merimetsot aiheuttavat vahinkoja kalansaaliille ja pyydyksille. Kuva: Mats Westerborn.

Kuva 2. Merialueen kaupallisen kalastuksen tilastoinnissa käytetty aluejako (ns. ICES-osa-alueet 24–32). Lähde: ICES 2024.

Kuva 3. Harmaahylje kalastajan rysässä. Kuva: Markku Saiha/Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry.

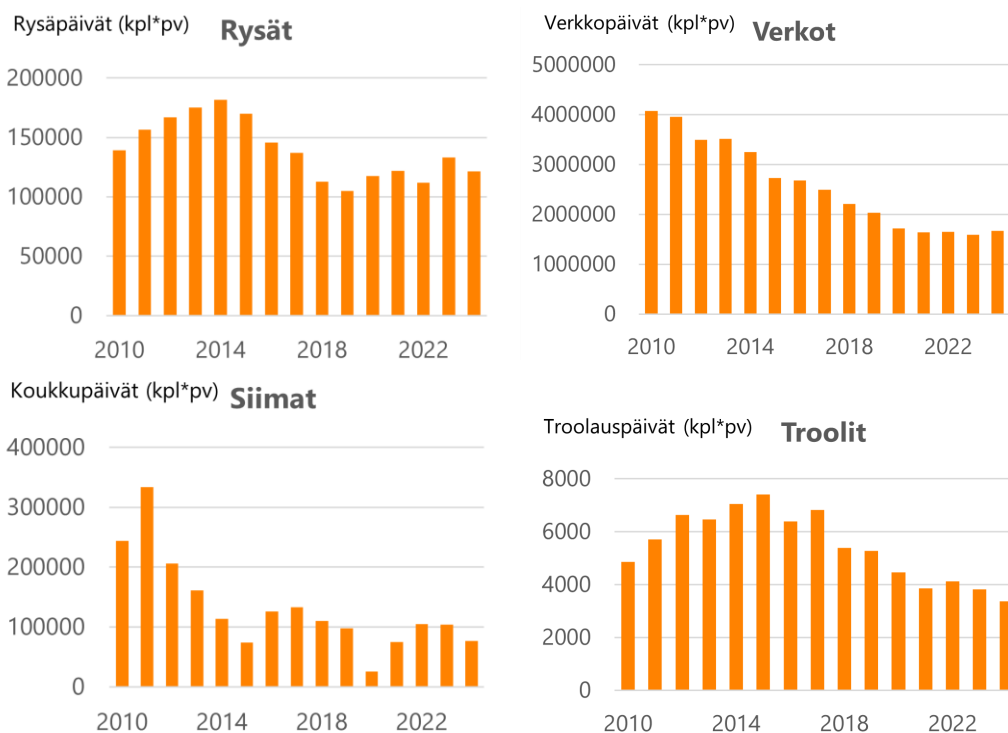
2. Kaupallinen kalastus merellä 2024

Suomen kaupallisen kalastuksen saalis mereltä oli 72 miljoonaa kiloa vuonna 2024. Suurin osa saaliista oli silakkaa, jota saatiin 54 miljoonaa kiloa. Toiseksi eniten kalastettiin kilohailia, lähes 12 miljoonaa kiloa. Saaliin tuottaja-arvo oli lähes 36 miljoonaa euroa. Arvoltaan suurin saalis saatiin silakasta (19,8 milj. euroa), seuraavina kilohaili (4,0 milj. euroa), muikku (2,6 milj. euroa), ahven (2,1 milj. euroa), siika (1,8 milj. euroa), kuha (1,8 milj. euroa), ja kuore (1,1 milj. euroa). Silakka ja kilohaili pyydettiin pääasiassa troolilla avomereltä, ja niiden myynnistä sai yli kymmenentuhannen euron myyntitulot 23 troolilla kalastavaa kaupallista kalastajaa (pääasiassa kalastusyhtiöitä). Rannikkokalastus, jossa pyynnin kohteena ovat muun muassa lohi, siika, ahven, kuha ja silakka, kuitenkin työllistää huomattavasti useampia kalastajia kuin troolaaminen avomerellä. Rannikkokalastuksesta saatua saalista ilmoitti 870 kalastajaa. Heistä yli 10 000 euron myyntitulot sai noin sata kalastajaa.

Silakkasaalis jäi 17 miljoonaa kiloa ja kilohailisaalis kolme miljoonaa kiloa pienemmäksi kuin edellisenä vuonna saaliskiintiöiden pienenemisen seurauksena. Myös lohisaalis pysyi edellisten vuosien tapaan pienenä, mutta muikusta, kuoreesta, ahvenesta ja särjestä saatiin tavallista suurempi saalis. Kuhasaalis kasvoi jo toisena vuonna peräkkäin toistakymmentä vuotta jatkuneen vähenemisen jälkeen.

Kalastuksen määrää kuvataan muun muassa pyydyspäivien lukumäärällä, joka lasketaan kertomalla pyyntipäivien lukumäärä pyydysten määrällä. Vuosien 2010–2024 aikana kalastus on vähentynyt kaikissa pyyntimuodoissa. Suurin muutos on tapahtunut verkkopyynnissä (Kuva 4).

Kalatalouden toimialakatsauksen mukaan kalastuksen kannattavuuteen vaikuttivat vuonna 2022 muun muassa kalastuskiintiöt, polttoainekustannukset, kalan kysyntä, hylje- ja merimetsohat sekä pyynnin määrä (Valve ym. 2024).

Kuva 4. Pynnin määrä rysä-, verkko-, koukku- ja trooluspäivinä (pyydysten määrä * pyyntipäivien määrä) merialueen kaupallisessa kalastuksessa vuosina 2010–2024. Lähde: SVT 2025a.

3. Kaupallisten kalastajien ilmoittamat hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot vuonna 2024

Merialueella harjoitti kaupallista kalastusta 930 kalastajaa (luonnollista henkilöä tai yritystä). Kalastajista 168 ilmoitti kärsineensä hylkeiden aiheuttamista saalisenetyksistä (Taulukko 1). Merimetsojen aiheuttamia saalisvahinkoja ilmoitti 50 kalastajaa (Taulukko 2). Kalastajista 38 ilmoitti kärsineensä sekä hylkeiden että merimetsojen aiheuttamia saalisvahinkoja. Pelkästään hylkeiden aiheuttamia saalisvahinkoja ilmoitti kärsineensä 130 kalastajaa ja pelkästään merimetsojen aiheuttamista vahingoista kärsi kaksitoista kalastajaa.

Osa vahinkoja kärsineistä (28 kalastajaa) ilmoitti vahingoista ainoastaan sanallisesti kuten ”hylkeet veivät kaiken” ja osa kalastajista (17 kalastajaa) ilmoitti vahingoista välillä sanallisesti, välillä määrällisesti pyyntiajankohdasta ja pyydyksestä riippuen. Sanallisesti kuvailtujen saalisvahinkojen määrä arvioitiin olettaen, että ne olivat samansuuruiset kuin samassa pyyntirudussa ja samalla pyyntimuodolla kalastaneilla vahinkomäärän ilmoittaneilla kalastajilla keskimäärin (Taulukot 1 ja 2).

Taulukko 1. Hylkeiden saaliille aiheuttamia vahinkoja raportoineet kalastusyksiköt eri merialueilla joka toinen vuosi vuosina 2010–2020 sekä vuosina 2021–2024. ICES-osa-alueen numero on suluissa (Kuva 2). Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023	2024
Saaristomeri ja Ahvenanmeri (29)	91	101	86	76	71	61	62	45	38	35
Selkämeri ja Merenkurkku (30)	204	204	178	146	127	126	103	73	64	58
Perämeri (31)	171	211	169	172	135	104	133	91	77	60
Suomenlahti (32)	83	73	58	52	40	29	28	20	21	17
Koko merialue	550	590	491	442	367	308	314	225	199	168
Kalastusyksiköitä/toimijoita yhteensä	1 610	1 560	1 505	1 481	1 125	1 150	1 045	1 000	975	930
Saalisvahinkoja ilmoittaneita %	34	38	33	30	33	27	30	23	20	18

Taulukko 2. Merimetsojen aiheuttamia vahinkoja raportoineet kalastusyksiköt eri merialueilla vuosina 2014–2024. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

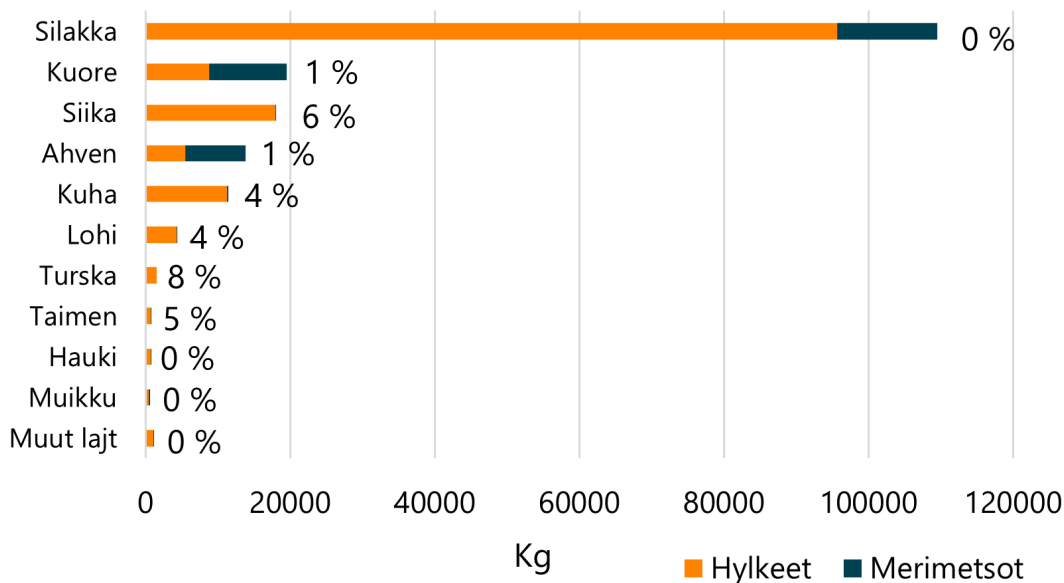
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saaristomeri ja Ahvenanmeri	33	35	34	39	31	29	25	25	15	12	11
Selkämeri ja Merenkurkku	57	68	75	96	59	69	57	38	29	32	25
Perämeri	27	26	22	31	22	22	16	22	13	9	10
Suomenlahti	16	12	15	22	15	13	14	8	8	8	6
Koko merialue	131	140	143	186	123	131	108	91	65	58	50
Kalastusyksiköitä/toimijoita yhteensä	1 505	1 320	1 481	1 293	1 125	1 070	1 150	1 045	1 000	975	930
Saalisvahinkoja ilmoittaneita %	9	11	10	14	11	12	9	9	7	6	5

Taulukko 3. Hylkeiden vahingoittamaksi raportoidun kalan määrä eri merialueilla joka toinen vuosi vuosina 2010–2020 sekä vuosina 2021–2024, 1000 kg. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023	2024
Saaristomeri ja Ahvenanmeri	63	46	48	19	24	21	22	36	25	17
Selkämeri ja Merenkurkku	77	56	93	46	33	46	44	54	87	112
Perämeri	19	24	50	40	28	34	28	21	17	9
Suomenlahti	22	28	14	19	17	9	6	7	6	10
Koko merialue	181	154	205	124	102	110	101	118	134	148

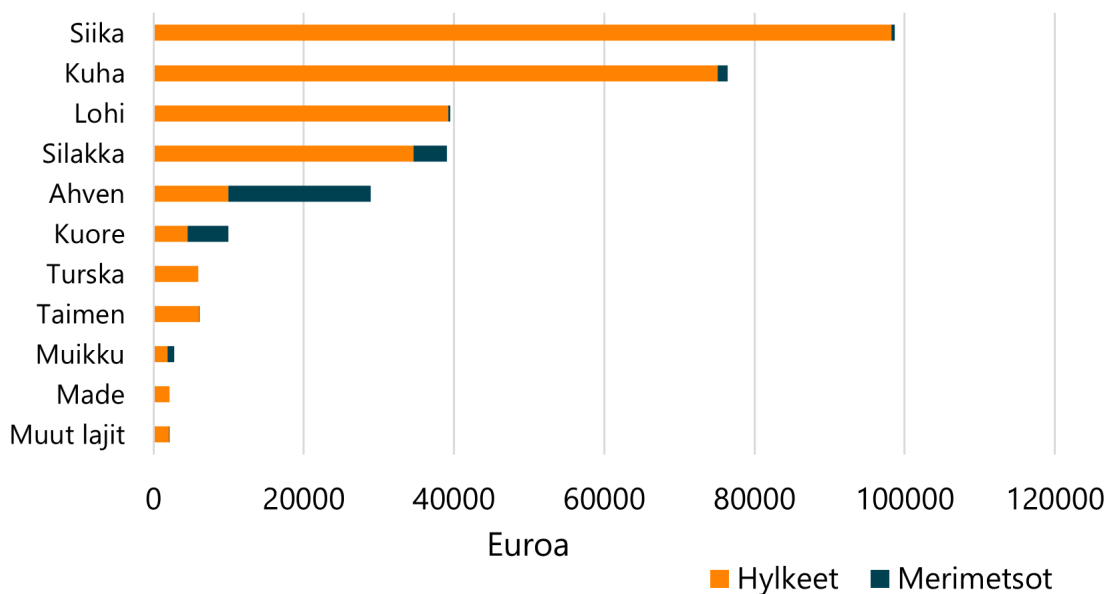
Kalastajat ilmoittivat hylkeiden vaurioittaneen 148 tonnia pyydyksessä ollutta kalaa vuonna 2024. Siitä oli silakkaa 96 tonnia, siikaa 18 tonnia, kuhaa 11 tonnia, kuoretta 9 tonnia, ahventa 5 tonnia, lohta 4 tonnia ja muita lajeja 5 tonnia (Taulukko 3, Kuva 3). Kalastajien ilmoittama hylkeiden vahingoittama kalan määrä oli 14 tonnia suurempi kuin edellisellä vuonna. Vahinkoja raportoitiin tapahtuneen eniten Selkämeren-Merenkurkun alueella, jossa myös kalastusta on eniten.

Merimetsojen aiheuttamia saalisvahinkoja ilmoitettiin 34 tonnia (Kuva 5), kymmenen tonnia enemmän kuin edellisellä vuotena. Siitä oli silakkaa 14 tonnia, kuoretta 11 tonnia, ahventa 8 tonnia ja muita lajeja yhteensä 700 kiloa. Vahinkoja koettiin eniten, 21 tonnia, Selkämeren-Merenkurkun alueella, Saaristomeren-Ahvenanmeren alueella 9 tonnia, Suomenlahdella 2 tonnia ja Perämerellä reilut tuhat kiloa.

Kuva 5. Kaupallisten kalastajien ilmoittama hylkeiden ja merimetsojen vahingoittaman kalan määrä (kiloa) ja vahinkojen osuus (%) kokonaissaalismäärästä lajeittain (kymmenen määrältään eniten vahingoitettua lajia) vuonna 2024. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

Hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien saalismenetysten arvo laskettiin kaupallisille kalastajille maksettujen arvonlisäverottomien keskihintojen perusteella. Niiden mukaan kalastajien ilmoitusten perusteella laskettu hylkeiden vahingoittaman saaliin tuottaja-arvo olisi markkinoille päästessään ollut 280 000 euroa vuonna 2024. Arvoltaan suurimmat hylkeiden aiheuttamat vahingot aiheutuivat siian, kuhan, lohien, silakan ja ahvenen kalastukselle. Vahingoitetun siikasaaliin arvo oli 99 000 euroa, kuhasaaliin 76 000 euroa, lohisaaliin 39 000 euroa ja silakka-saaliin 39 000 euroa (Kuva 6).

Kuva 6. Kaupallisten kalastajien ilmoittama hylkeiden ja merimetsojen vahingoittaman kalan arvo lajeittain (kymmenen arvoltaan merkittävintä lajia) vuonna 2024, euroa. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

Markkinoille päätyneeseen saalismäärään verrattuna suhteellisesti suurimmat ilmoitetut hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot kohdistuivat siikaan. Vaurioitunutta siikaa ilmoitettiin 18 000 kiloa eli 6 % siian kokonaissaaliin määrästä, kun kokonaissaaliiseen lasetaan mukaan sekä markkinoille päätynyt saalis että vahingoitetuksi ilmoitettu saalis.

Arvoltaan suurimmat hylkeiden aiheuttamat saalisvahingot ilmoitettiin tapahtuneen Selkämerellä, Porin pohjoispuolella sijaitsevalla tilastoruudulla 37, jossa hylkeet turmelivat 83 000 kiloa kalaa, yhteensä 42 000 euron arvosta. Vaurioituneesta kalasta oli silakkaa 73 000 kiloa, kuoretta 8 000 kiloa, ahventa 800 kiloa ja kuhaa 500 kiloa. Arvoltaan toiseksi suurimmat vahingot ilmoitettiin Selkämeren eteläosan ja Saaristomeren pohjoisosan tilastoruudulta 47, jossa hylkeet turmelivat yhteensä 20 000 kiloa kalaa, 30 000 euron arvosta. Vaurioituneesta kalasta oli silakkaa 15 000 kiloa, kuhaa 3 600 ja ahventa 1 200 kiloa.

Ilmoitettujen merimetsojen aiheuttamien saalisvahinkojen arvo oli 34 000 euroa. Arvoltaan suurimmat vahingot aiheutuivat ahvenelle, 19 000 euroa, ja kuorelle 5 500 euroa. Alueellisessa vertailussa suurimmat vahingot koettiin samalla tilastoruudulla kuin suurimmat hyljevahingot eli Porin pohjoispuolella sijaitsevalla tilastoruudulla 37, jossa merimetson suuhun ilmoitettiin päätyneen 14 000 kiloa kalaa, 8 500 euron arvosta. Siitä oli kuoretta 10 000 kiloa, silakkaa 2 400 kiloa ja ahventa 1 200 kiloa.

Muista syistä poisheitettyä kalaa ilmoitettiin 43 tonnia. Siitä oli lahnaa 33 000 kiloa, säynettä 4 000 kiloa, kuoretta 1 700 kiloa ja särkeä 1 500 kiloa.

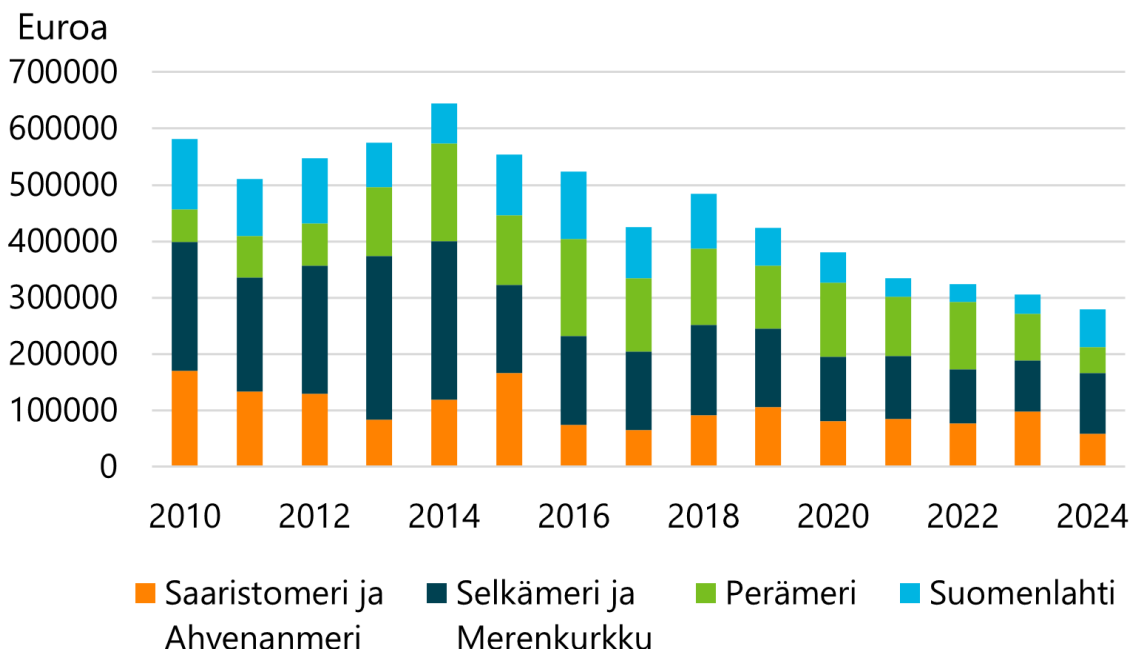
Kuva 7. Arvoltaan suurimmat hylkeiden aiheuttamat saalisvahingot aiheutuivat siian, kuhan, lohen, silakan ja ahvenen kalastukselle vuonna 2024. Kuva: Petri Suuronen.

4. Kaupallisten kalastajien ilmoittamat hylkeiden aiheuttamat saalisvahingot vuosina 2010–2024

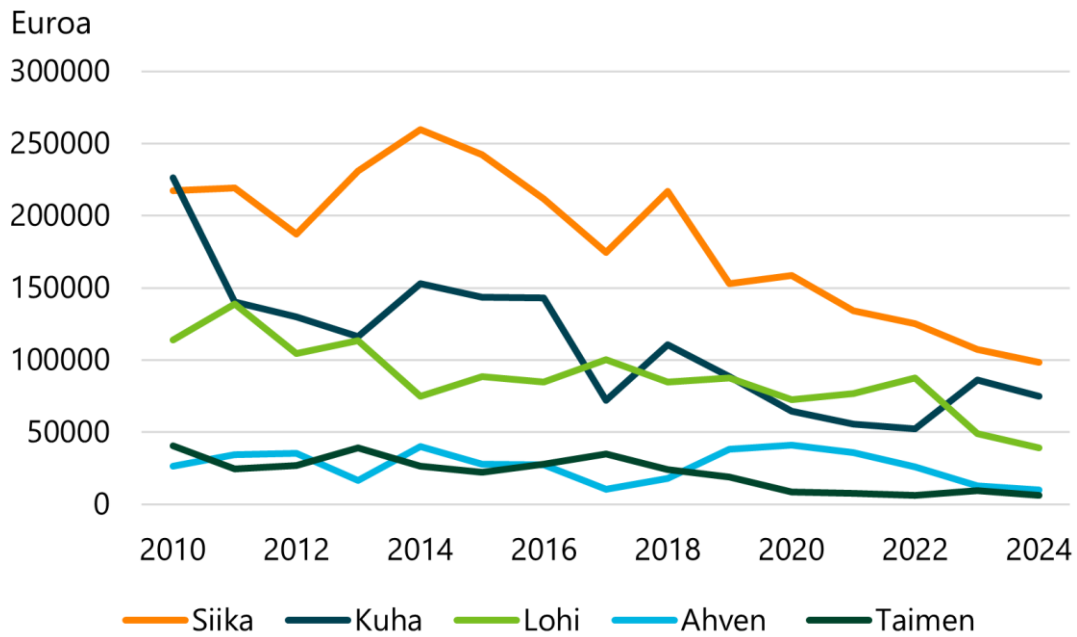
Vuosina 2010–2024 ilmoitetut saalisvahingot vaihtelivat 280 000 eurosta ja 583 000 euroon (Kuva 8) vuoden 2024 hintatasoon muutettuna. Pyynnin määrän vähetessä myös vahinkojen määrä ja arvo pienenevät. Vuosia 2015, 2016, 2020, 2022 ja 2023 lukuun ottamatta arvoltaan suurimmat vahingot koettiin Selkämeren-Merenkurkun alueella, josta myös suurin osa markkinoille päätyneestä saaliista kalastettiin. Vuosina 2020 ja 2022 arvoltaan suurimmat saalisvahingot koettiin Perämerellä, vuonna 2023 Saaristomerren-Ahvenanmerren alueella. Hylkeet aiheuttivat arvoltaan suurimmat vahingot siian, kuhan ja lohen kalastukselle (Kuva 9). Vahingoitetun siikasaaliin reaaliarvo oli suurimmillaan noin 260 000 euroa kalastajille maksetun keskihinnan mukaan arvioituna vuonna 2014. Menetetyn kuhasaaliin reaaliarvo oli suurimmillaan vuonna 2010, lohisaaliin vuonna 2011. Edelliseen vuoteen (2023) verrattuna menetettiin arvoltaan enemmän silakkaa, vähemmän lohta, siikaa, kuhaa, taimenta ja ahventa.

Kalastajien ilmoittamien saalisvahinkojen määrä on vähentynyt 10 vuodessa, mutta myös kalastuksen määrä on vähentynyt. Vahingoittuneeksi ilmoitetun lohen osuus saaliista on säilynyt kutakuinkin samalla tasolla, vahingoitettujen siikojen osuus vähentyi vuonna 2024 (Kuvat 10 ja 11).

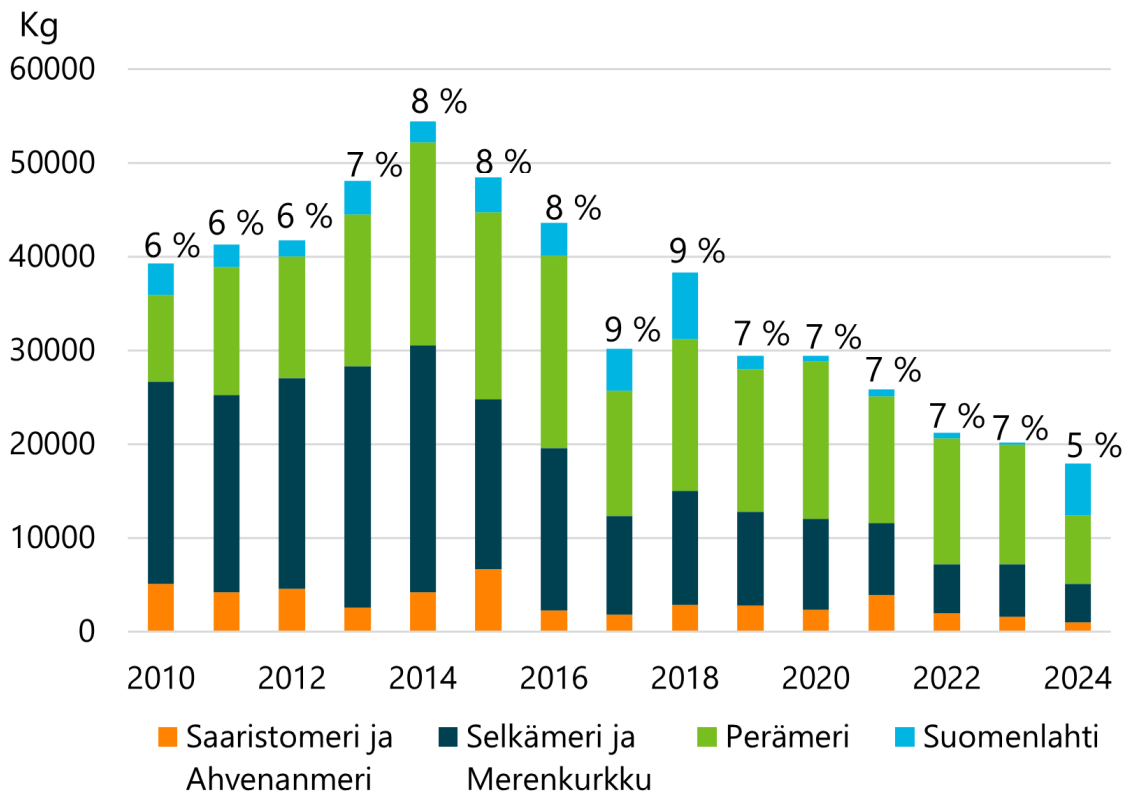
Merimetsojen aiheuttamista saalisvahingoista on vertailukelpoista tietoa vuodesta 2020 alkaen, sillä sanallisesti ilmoitettuja merimetsojen aiheuttamia vahinkoja ei ole sitä ennen muutettu numeeriseksi. Vuosina 2020–2024 merimetsot vaurioittivat 17 900–33 600 kiloa kalaa (Kuva 12).

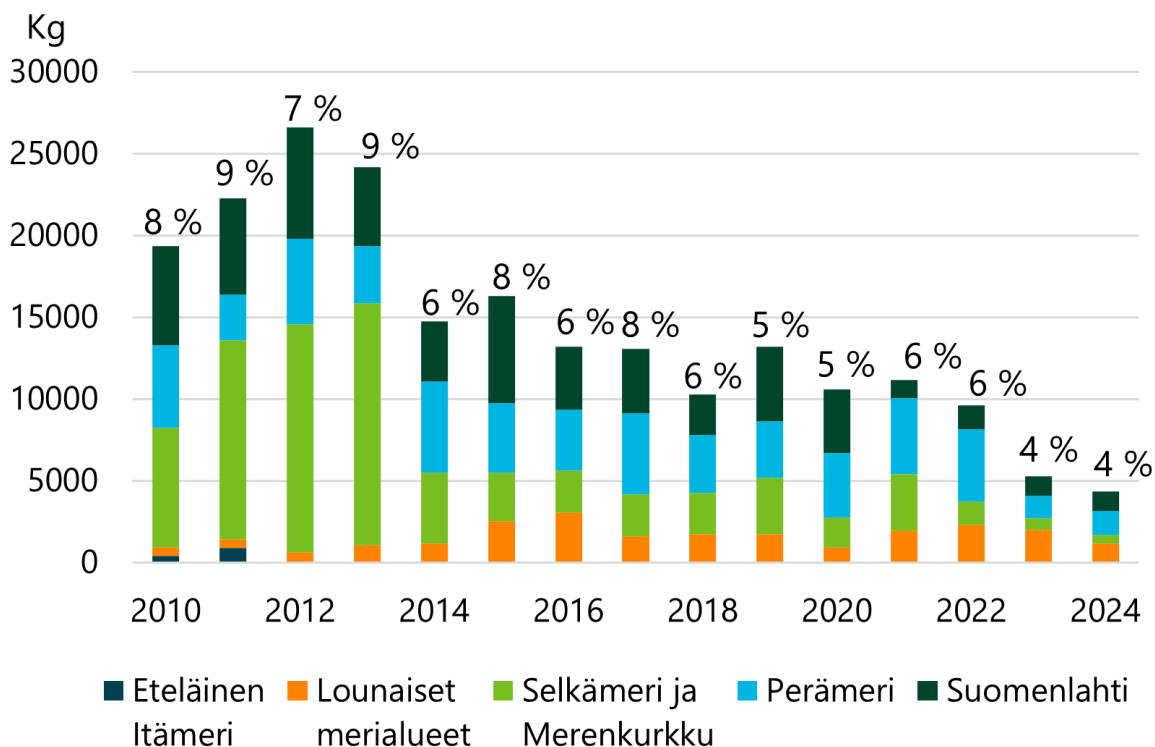
Kuva 8. Hylkeiden vahingoittamaksi ilmoitetun kalan arvo merialueittain kalastajille maksettujen keskihintojen mukaan vuosina 2010–2024 vuoden 2024 hintatasossa. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

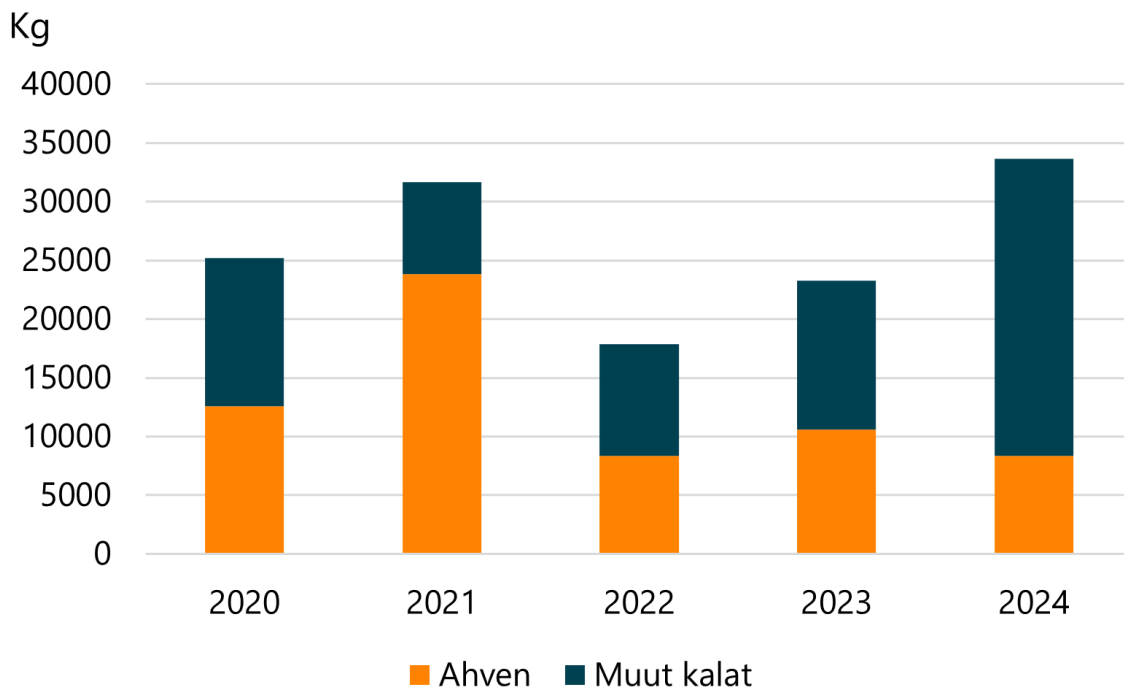
Kuva 9. Hylkeiden vahingoittamaksi ilmoitetun kalan arvo lajeittain kalastajille maksettujen keskihintojen mukaan arvioituna vuosina 2010–2024 vuoden 2024 hintatasossa. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

Kuva 10. Kaupallisten kalastajien ilmoittama hylkeiden vahingoittaman siian määrä (kg) ja vahinkojen osuus (%) siian kokonaissaalismäärästä vuosina 2010–2024. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

Kuva 11. Kaupallisten kalastajien ilmoittama hylkeiden vahingoittama lohen määrä (kg) ja vahinkojen osuus (%) lohen kokonaissaalimäärästä vuosina 2010–2024. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

Kuva 12. Kaupallisten kalastajien ilmoittama merimetsojen vahingoittaman kalan määrä vuosina 2020–2024. Lähde: eKake 2025, SVT 2025b.

5. Aineisto ja menetelmät

Raportti esittelee hylkeiden ja merimetsojen merialueen kaupalliselle kalastukselle aiheuttamien saalisvahinkojen määrää ja arvoa vuonna 2024. Tuloksia verrataan vuosien 2010–2023 tilanteeseen. Merialueen kaupallisen kalastuksen tilastointi perustuu lakiin Luonnonvarakeskuksesta (561/2014), lakiin ruoka- ja luonnonvaratilastoista (562/2014) sekä tilastolakiin (280/2004) ja EU:n asetukseen Koillis-Atlantilla kalastavien jäsenvaltioiden saaliiden määriä koskevien tilastojen toimittamisesta (EY 218/2009). Myös kalatalouden EU-tiedonkeruuhjelma (EY 199/2008) edellyttää tiedonkeruuta kaupallisesta kalastuksesta merellä.

Vuoden 2016 alusta voimaan tulleen kalastuslain (379/2015) myötä kaikki kaupallista kalastusta harjoittavat toimijat ovat velvollisia raportoimaan saalistietonsa. Aikaisemmin saalis-tiedusteluun vastaamattomien kalastus arvioitiin ja vastaamattomien oletettiin käyttäytyneen kalastustietonsa ilmoittaneiden tapaan niin, että heissä oli samassa suhteessa saalista saaneita ja kalastamattomia. Vuodesta 2015 alkaen tilastoinnissa oletetaan kaikkien merialueella kaupallista kalastusta harjoittaneiden toimineen lain velvoitteiden mukaan ja ilmoittaneen kalastustietonsa ([Kaupallinen kalastus merellä -tilaston dokumentaatio | Luonnonvarakeskus-22.5.2025](#)).

Merialueen kaupallisen kalastuksen tilasto perustuu kalastajien määräaikoina tekemiin saalis-ilmoituksiin. Saalisilmoituslomakkeiden jakelun, vastaanottamisen ja tietojen tallentamisen tekevät Varsinais-Suomen ELY-keskus sekä Ahvenanmaan maakuntahallitus. Saalisaineistot saatiin Luonnonvarakeskuksen käyttöön tilastointia varten. Saalisilmoituslomakkeita oli käytössä kolmenlaisia, ja vastaaminen tapahtui joko sähköisesti tai paperilomakkeella:

1. Vähintään 10 metriä pitkien alusten kalastustiedot ilmoitettiin pyyntikertakohtaisesti EU kalastuspäiväkirjalla.
2. Alle 10 metriä pitkien alusten kalastus kiintiöityjen lajien saalista lukuun ottamatta ilmoitettiin kuukausikohtaisella rannikkokalastuslomakkeella ja
3. Alle 10 metriä pitkien alusten kiintiöityjen lajien kalastus pyyntikertakohtaisella alle 10 m rannikkoalusten purkamisilmoituksella.

Lomakkeissa on vuodesta 1999 alkaen tiedusteltu poisheitetyn kalan määrää. Aluksi poisheitetyn kalan määrä eriteltiin hylkeiden vaurioittamaan ja muusta syystä poisheitettyyn kalaan. Vuodesta 2013 alkaen merimetsojen aiheuttamat saalisvahingot on ilmoitettu erikseen, sittemmin myös maihin tuotu alamittainen saalis. Poisheitetyksi ilmoitetusta saaliista kertyy siten samat taustatiedot kuin varsinaisesta kaupallisesta saaliista. Kalastajien ilmoittama hylkeiden aiheuttama saalivahinko on laskettu näiden tietojen perusteella.

Monet kalastajat kokivat hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien vahinkojen määrän arvioinnin hankalana. Täsmällisten lukujen sijaan vahinkoja arvioitiin suhteellisin osuuksin esim. 10 % saaliista tai sanallisesti esim. "useita". Vastauksia käsiteltäessä sanalliset arviot muutettiin mahdollisuuksien mukaan määrällisiksi. Tämän vuoksi kaikki paperiset ja sähköiset saalisilmoituslomakkeet käytiin Luonnonvarakeskuksessa läpi ja ELY-keskuksissa tallennettuja tietoja täydennettiin tarvittaessa. Kaikkia sanallisia arvioita ei kuitenkaan pystytty muuttamaan numeerisiksi. Puuttuvat vahinkomäärät arvioitiin olettaen, että kalastajan kokema saalisvahinko oli samanlainen kuin samassa pyyntiruudussa samalla pyydystyypillä kalastaneiden ja vahinkomäärän ilmoittaneiden kalastajien kalalajikohtainen vahinko oli keskimäärin ollut. Jos vertailuaineistosta ei löytynyt samaa pyyntiruutu-pyydystyyppi yhdistelmää, paikattiin tiedot

ensin saman pyyntiruudun keskimääräisillä vahingoilla. Jos vahinkotietoja ei ollut samalta pyyntiruudulta, paikattiin tiedot kyseisen ICES-osa-alueen keskimääräisillä vahingoilla. Korjaus on tehty hylkeiden vaurioittamalle kalalle vuodesta 2007 alkaen, merimetsojen vaurioittamalle kalalle vuodesta 2020 alkaen. Vahinkojen tuottaja-arvo laskettiin kalastajille maksettujen kalan lajikohtaisten kalastusalueittaisten keskihintojen avulla ja muutettiin vuoden 2023 hintatasoon elinkustannusindeksiä käyttäen. Luvuissa ei ole mukana arvonlisäveroä.

Kuva 13. Pyyntiteknisillä keinoilla on pystytty vähentämään hylkeiden aiheuttamia vahinkoja. Kuvassa on karkotinlautta, jossa hyljekarkotin on pinnan alla ja akustojen latauslaitteisto päällä. Kuva: Esa Lehtonen.

5.1. Tulosten luotettavuus

Ongelmana on ollut saalismenetysten arvioiminen luotettavalla tavalla. Kalastajien ilmoittamat numeeriset saalivahinkoarviot ovat yleensä perustuneet vahingoitettujen kalojen jäännöksiin. Vahingoitetusta kalasta ei kuitenkaan aina jää pyydykseen selvästi havaittavia ja yksilöitäviä jäännöksiä. Hylkeet tai merimetso ovat saattaneet syödä saaliskalan kokonaan tai ne ovat karkottaneet kaloja pyydyksistä pelkällä läsnäolollaan. Kalat ovat voineet myös paeta pyydyksistä hylkeiden ja merimetsojen tekemien reikien kautta. Tämän vuoksi kalastajat ovat kuvanneet saalismenetyksiä usein sanallisesti kuten "hylkeet veivät kaiken", "metso repivät kalat verkoista". Lomakkeissa on myös mainintoja, joissa kerrotaan pyydysten nostamisesta pois ja kalastuksen lopettamisesta kesken kauden hylkeiden aiheuttamien vahinkojen vuoksi: "kalastus mahdotonta lukuisten hylkeiden takia", "hylkeet lopettivat kalastuksen".

Hylje- ja merimetsovahinkojen ilmoittaminen on kalastajalle vapaaehtoista. On mahdollista, että ilmoitusaktiivisuudessa tai -tarkkuudessa on vaihtelua alueiden, kalastajaryhmien ja

vuosien välillä, mikä osaltaan voi vaikuttaa tuloksiin. Lomakkeet ovat vuosien aikana muuttuneet, mikä on voinut vaikuttaa ilmoittamiseen. On myös mahdollista, että kalastajan motivaatio vahinkojen ilmoittamiseen on heikentynyt, jos sillä ei ole koettu olevan vaikuttavuutta.

Kalastajahaastatteluiden mukaan hylkeet ja merimetsot aiheuttavat vakavia ongelmia kalastuselinkeinon jatkuvuudelle. Svets ym. (2019) raportoimat kalastajien omat arviot kokonaisvahingosta ovat merkittävästi suurempia kuin tässä raportissa esitetyt kalastajien ilmoitusten perusteella lasketut suorat saalisvahingot.

Tulosten tulkinnessa on syytä huomioida myös merialueen kaupallisten kalastajien määrän pitkäaikainen väheneminen. Kalastajamäärän pienentyessä ilmoitetut saalisvahingot kohdistuvat yhä harvemmille toimijoille, mikä voi lisätä vahinkojen suhteellista merkitystä yksittäiselle kalastajalle. Samalla kalastuksen rakenteelliset muutokset voivat vaikuttaa vahinkojen raportointiin, esimerkiksi siten, että vahingoille erityisen alttiit kalastajat ovat lopettaneet kalastuksen, kun taas jäljelle jääneet toimijat kohtaavat vahinkoja toistuvammin. Tämän vuoksi saalisvahinkojen määrän kehitystä olisi jatkossa perusteltua tarkastella suhteessa kalastajamäärän ja kalastuksen rakenteen muutostrendeihin, jotta vahinkojen merkitystä elinkeinolle voidaan arvioida kattavammin.

5.2. Tietojen saatavuus

Tiedot julkaistaan nyt kahdeksatta kertaa omana raporttina. Aineistoista voidaan tuottaa asiakkaan tilauksesta erillisselvityksiä perusaineiston ja tietosuojan sallimissa rajoissa.

Kiitokset

Kalastajien ilmoittamat tiedot muodostavat merkittävän tietovarannon, jota käytetään seurattaessa kalakantojen tilaa ja kalastuksen kehitystä. Tietoja tarvitaan myös arvioitaessa esimerkiksi kalatalouden yhteiskunnallista merkitystä, kalastusyriyten taloudellista tilaa tai ympäristömuutosten vaikutuksia kalatalouteen. Kalansaaliille aiheutuneiden vahinkojen ilmoittaminen on kalastajalle vapaaehtoista. Silti tietoja tarvitaan ja ne ovat tutkimukselle ja hallinnolle ensiarvoisen tärkeitä. Kiitos kaikille tietoja ilmoittaneille!

Viitteet

- eKake 2025. Elinkeinokalatalouden keskusrekisteri (<https://eKake.mmm.fi>). Saalis- ja poisheittoaineistoja vuosilta 2010–2024. [Viitattu 18.12.2025]
- Hansson, S., Bergström, U., Bonsdorff, E., Härkönen, T., Jepsen, N., Kautsky, L., Lundström, K., Lunneryd, S.-G., Ovegård, M., Salmi, J., Sendek, D. & Vetemaa, M. 2018. Competition for the fish – fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds. *ICES Journal of Marine Science* 75(3): 999–1008. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsx207>.
- Hellström, E., Hopkins, J., Lehtonen, T., Lehtonen, E., Kankainen, M. & Vehviläinen, H. 2025. Hylkeiden kalataloudelle aiheuttamat vahingot ja hyljevahinkojen torjuntakeinojen arviointi. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 80/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 57 s.
- ICES 2025. Maps and spatial information. Saantitapa: <https://www.ices.dk/data/maps/Pages/default.aspx>. [Viitattu 18.12.2025].
- Luonnonvarakeskus 2025. Hylkeet [verkkójulkaisu]. Helsinki: Luonnonvarakeskus. Saantitapa: Hallikanta Itämerellä kasvaa edelleen, pitkä jäätalvi vaikutti norppien laskentaolosuhteisiin | Luonnonvarakeskus. [Viitattu 12.1.2025]
- Salmi, P., Suuronen, P., Svells, K., Lehtonen, E. & Veneranta, L. 2022. Hylkeiden ja kalatalouden välisten konfliktien lieventämiskeinot. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 81/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 51 s.
- Svells, K., Eriksson, V., Sundström, L. & Salmi, P. 2025. Ahvenanmaan pienimuotoinen kalastus muutoksessa: Hallintajärjestelmä, saaliit ja elinkeinon edellytykset 2008–2025. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 55/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 64 s.
- Svells, K., Salmi, P., Mellanoura, J. & Niukko, J. 2019. The impacts of seals and cormorants experienced by Baltic Sea commercial fishers. *Natural resources and bioeconomy studies* 77/2019. Natural Resources Institute Finland. Helsinki. 50 p.
- Suuronen, P., Lehtonen, E., Lehmonen, R., Hopkins, J. & Helminen, J. 2024. Hyljekarkottimet kalastuksessa: mahdollisuuden ja soveltuvuus hylkeiden kalastukselle aiheuttamien vahinkojen torjunnassa. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 16/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 68 s.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Kaupallinen kalastus merellä [verkkójulkaisu]. Helsinki: Luonnonvarakeskus. Saantitapa: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/kaupallinen-kalastus-merella>. [Viitattu 1.11.2024a]
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Kaupallinen kalastus merellä. Saalis- ja poisheittoaineistoja vuosilta 2010–2023. [Viitattu 1.11.2024b]. Helsinki: Luonnonvarakeskus (Julkaisematon data).
- Valve, J., Vesala, L. & Setälä, J. 2024. Kalatalouden toimialakatsaus 2023. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 11/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 29 s.

- Veneranta, L., Heikinheimo, O. & Marjomäki, T.J. 2020. Cormorant (*Phalacrocorax carbo*) predation on a coastal perch (*Perca fluviatilis*) population: estimated effects based on PIT tag mark-recapture experiment. ICES Journal of Marine Science 77(7–8): 2611–2622. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsaa124>.
- Westerbom, M., Ekblad, C., Hopkins, J., Laaksonen, T., Olin, M., Ovaskainen, M. & Jormalainen, V. 2025. Cormorant predation in fyke net fishing: The direct effects of a protected bird on coastal commercial fishing. Fisheries Research 281: 107234. <https://doi.org/10.1016/j.fishres.2024.10723>
- Östman, Ö., Boström, M.K., Bergström, U., Andersson, J. & Lunneryd, S.-G. 2013. Estimating competition between wild-life and humans – a case of cormorants and coastal fisheries in the Baltic Sea. PLoS ONE 8(12): e83763. doi: 10.1371/journal.pone.0083763

**Löydät meidät
verkosta**

luke.fi

Luonnonvarakeskus (Luke) Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki